

УДК 330.341

ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ ЗА МІЖНАРОДНИМИ ГЛОБАЛЬНИМИ ІНДЕКСАМИ ТА МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО ТИПУ

Маціканич Іванна Миколаївна, аспірант каф. МіБ, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, м. Харків, Україна,

Анотація — проведено дослідження за двома найбільш відомими рейтингами Глобальним інноваційним індексом та Глобальним індексом конкурентоспроможності. Представлено позиціонування України за основними Глобальними індексами та їх окремими показниками у порівнянні з рядом країн, щоб більш наглядно представити сильні та слабкі сторони в інноваційній діяльності країни.

Ключові слова — інновації, інноваційна діяльність, Глобальний інноваційний індекс, Глобальний індекс конкурентоспроможності, менеджмент інноваційного типу.

До початку ХХІ ст. вибір інноваційного шляху розвитку країни як пріоритетний став показником постіндустріального розвитку економіки. Індeksi (рейтинги) та інші індикатори, розроблені і щорічно публікуються міжнародними інститутами і організаціями, відображають не тільки рівень інноваційного розвитку держави в порівнянні з іншими країнами світу, а й конкурентоспроможність країни в цілому. Аналіз методів розрахунку окремих рейтингів і підбору показників оцінки інноваційного розвитку був проведений рядом економістів такими як Чулоком О.О., Лукшею О.П., Казанцевим С.В. та ін.

Згідно з результатами пілотного статистичного спостереження інноваційної діяльності, проведеного Інститутом статистики ЮНЕСКО (ІСЮ) ступінь важливості факторів, що перешкоджають підприємствам здійснювати інновації, в різних країнах різний: це відсутність

кваліфікованого персоналу для 32,4% підприємств Уругваю і 28,7% Малайзії; відсутність інформації про технології - для 42,3% підприємств Колумбії, відсутність інформації про ринки - 37,0% підприємств Єгипту; складнощі при пошуку партнерів для інновацій - для 36,0% підприємств Індонезії і 17,5% Гани.

Необхідно прийняти до уваги, що ці результати оцінені в цілому по країні і показують лише тенденції, що склалася [4].

Визначаючи інноваційні перспективи економічного зростання України в посткризовий період, часто наголошують на створенні інноваційної інфраструктури, розвитку високотехнологічного виробництва, трансферу технологій, венчурного фінансування, інтеграції науки, освіти й виробництва, регіональному інноваційному розвитку, формуванні інноваційних кластерів, удосконаленні законодавства, що регулює інноваційну сферу [1].

Нами було проведено дослідження за двома найбільш відомими рейтингами Глобальним інноваційним індексом та Глобальним індексом конкурентоспроможності.

Об'єктивним індикатором успішності інноваційної політики країн світу є Глобальний індекс інновацій (Global Innovation Index – надалі ГІІ). Як і інші подібні індекси, що формуються завдяки використанню евристичних процедур, він має певні недоліки, але водночас дає можливість зробити узагальнення та провести міжнародні порівняння на єдиній методичній основі [2].

Глобальний інноваційний індекс (ГІІ) у 2014 році охоплює 143 економіки світу і використовує 81 показник. Таким чином, ГІІ

у 2014 р. надає нам багатий набір даних для аналізу глобальних інноваційних тенденцій. При цьому, всі країни поділялись за рівнем економічного розвитку та за регіонами для визначення вагових коефіцієнтів значущості показників. Україна за Глобальним інноваційним індексом (GII) у 2014 році займала 63 місце та відноситься до країн з доходом нижче середнього. Крім того, Україна, як і Республіка Молдова, розташована серед інноваційних лідерів.

На рис. 1 представлено позиціонування України за Глобальним індексом інновацій та його окремими показниками, що більш наглядно представляє нам сильні та слабкі сторони в інноваційній діяльності країни. Так Україна займає досить високі позиції за показником результативності знань та технологій, людський капітал і дослідження, та в свою чергу має значне відставання за показником інститути та інфраструктура.

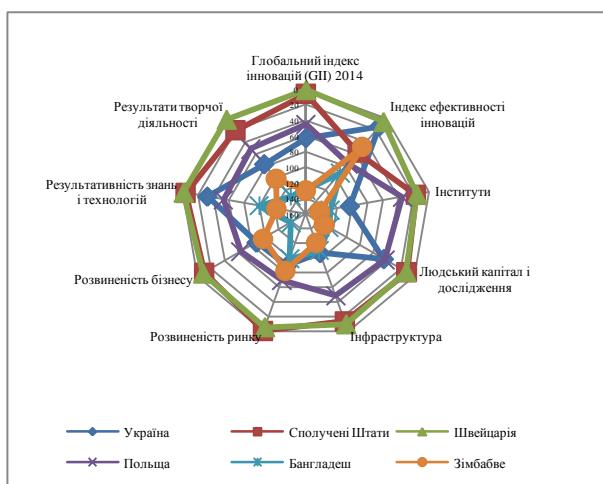

Рис. 1. Позиціонування України за Глобальним індексом інновацій у порівнянні з рядом країн у 2014 році

Глобальний індекс конкурентоспроможності (GCI) Всесвітнього економічного Форуму також включає в себе групу показників інноваційної діяльності та був розрахований для 144 країн світу. За даними звіту 2014-2015 рр., Україна перемістилася вгору від 84-ї позиції (148 країн) до 76-ї позиції (144 країни), можливо, це відображає очікування, пов'язані зі зміною влади після протестів

Євромайдану. Конфлікт у східній частині країни та в Криму не вплинув на результати істотним чином, тому що вони як і раніше були локалізовані в той час, коли було проведено обстеження, але це, швидше за все, вплине на конкурентоспроможність країни в майбутньому. Покращення в GCI пов'язано з більш позитивними позиціями інститутів та ефективністю ринків. Інші поліпшення відображаються кращими результатами освіти, представленими в більш високому показнику охоплення і більш широкому використанні ІКТ з боку окремих осіб і бізнесу.

На даний момент, відновлення миру в Східній Україні, безсумнівно, є найвищим пріоритетом країни. Тим не менш, далекосяжні реформи необхідні для того, щоб економічне зростання мало стійку основу. Воно включає в себе капітальний перегляд інституційної структури (130 місце), поряд із заходами щодо скорочення домінування великих компаній на внутрішньому ринку (129-е місце), а також ринкову конкурентоспроможність (125-е місце) а, отже, і більшу ефективність (112 місце). Зміцнення фінансових ринків сприятиме подальшій стабілізації економіки і дозволить Україні краще скористатися численними конкурентоспроможними перевагами, такими як його освічене населення і розмір ринку, який є досить великий у європейському контексті.

Отже, на думку експертів Всесвітнього економічного Форуму, інноваційна діяльність в Україні потребує міжгалузевого технічного обміну, укріплення зв'язків компаній з університетами та науково-дослідними інститутами, розвитку міжнародної кооперації, створення інноваційної інфраструктури тощо [3].

Загалом, щоб бути конкурентоспроможними на глобальному ринку, країна (підприємство) має функціонувати як динамічна система, що може бути забезпечено лише менеджментом інноваційного типу, здатним акумулювати і цілеспрямовано використовувати постійно поновлювальні потоки наукової та ділової

інформації. Менеджмент, заснований на знаннях, передбачає:

- по-перше, трансформацію індивідуального знання на знання організації;

- по-друге, створення організаційного контексту для заохочення та полегшення розвитку нового знання через знання організації;

- по-третє, отримання синергетичного ефекту від колективного користування і розвитку знань [5].

Для України наразі важливо реалізувати наявний досить високий інноваційний потенціал, долаючи проблеми з браком фінансування з боку держави та підприємницьким сектором, низьким попитом на інновації, високою ризиковістю національних інноваційних проектів та програм, недостатнім інформаційним забезпеченням та доступом до нових технологій, непослідовністю інноваційної політики з боку держави. Особливо важливим є створення інституційного та бізнес-середовища для становлення національних корпорацій інноваційного типу з пріоритетними напрямками на накопичення та розвиток людського і, перш за все, інтелектуального капіталу.

Список використаної літератури

1. Геец В.М. Инновационные перспективы экономического роста в Украине в послекризисный период [Електронний ресурс] / В.М. Геец, А.А. Гриценко. – Доступний з : <<http://www.groupglobal.org/ru/lecture/view/5626>>

2. Єгоров І.Ю. Проблеми побудови узагальнюючих індексів інноваційного розвитку для України / І.Ю. Єгоров // Статистика України. – 2009. – № 4. – С. 7–11.

3. TheGlobalCompetitivenessReport 2014-2015 [Електронний ресурс] // WorldEconomicForum:] [сайт]. – Електронні дані. – Geneva: SRO-Kundig, 2014. – 565 р. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf
<http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2014-2015>

4. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: статистичний збірник / [відповідальний за випуск І. В. Калачов]. – К.: Інформаційно-видавничий центр держкомстату України, 2014. – 314 с., с. 213

5. Тітова О.С. Інноваційність українського бізнесу в міжнародних рейтингових оцінках / О.С. Тітова // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). В 2 томах. – Т. II. – 2011. – №4. – С.242-246.

Автори

Маціканич Іванна Миколаївна, аспірант кафедри менеджменту і бізнесу, ХНЕУ ім. С.М. Кузнеця (imatsikanych@gmail.com).

Тези доповіді надійшли 05 лютого 2016 року.

Опубліковано в авторській редакції.